

Προς

ΑΔΜΗΕ

Δυρραχίου 89 και Κηφισού,

104 43 Αθήνα

Υπόψη: κ. Προέδρου & Διευθύνοντος Συμβούλου, Δρ. Μ. Μανουσάκη

Κοινοποίηση

ΡΑΕ

Πειραιώς 132,

118 54 Αθήνα

Υπόψη: κ. Προέδρου, Επικ. Καθ. Α. Δαγούμα

ΘΕΜΑ: Δημόσια διαβούλευση επί του Δεκαετούς Προγράμματος Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του ΕΣΜΗΕ για την περίοδο 2022-2031 - Προκαταρκτικό Σχέδιο

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 607
Αθήνα, 05.02.2021

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Ανεξάρτητων Εταιρειών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΑΗ) επιθυμεί, όσον αφορά το προκαταρκτικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης για την περίοδο 2022-2031, να καταθέσει τις εξής παρατηρήσεις:

1. **Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ θα πρέπει να εκπονείται ανά διετία αντί για την έως τώρα ακολουθούμενη πρακτική που είναι η ετήσια εκπόνηση του ΔΠΑ.** Αυτή η πρακτική άλλωστε ακολουθείται και από τον Ευρωπαϊκό Διαχειριστή ENTSO-E ο οποίος επεξεργάζεται και συντάσσει ανά διετία το Ten Year Network Development Plan (TYNDP). Έτσι θα αποφεύγονται φαινόμενα όπως να μεσολαβεί διάστημα μόλις δύο μηνών μεταξύ της διαβούλευσης της ΡΑΕ για το ΔΠΑ 2021-2030 και της διαβούλευσης του ΑΔΜΗΕ για το ΔΠΑ 2022-2030. Επίσης δεν είναι σημάδι σωστής εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου το γεγονός ότι το τελευταίο εγκεκριμένο ΔΠΑ είναι αυτό για την περίοδο 2019-2028 ενώ ήδη βρίσκεται υπό διαβούλευση το ΔΠΑ για την περίοδο 2022-2031.

2. Η ανά διετία εκπόνηση θα δώσει τη χρονική δυνατότητα για λεπτομερή ανάπτυξη διαφορετικών σεναρίων, τα οποία τελικά θα οδηγούν και στον σχεδιασμό για το Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς. Το υφιστάμενο ΕΣΕΚ προβλέπει διείσδυση των ΑΠΕ περίπου 61%-65% στην κάλυψη της ζήτησης ηλεκτρισμού το 2030. Είναι πολύ πιθανό ότι αυτό το νούμερο θα αναθεωρηθεί ανοδικά λαμβάνοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μείωση -σε σχέση με το 1990- των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% το 2030 (ο υφιστάμενος στόχος είναι 40%). Επομένως ο Διαχειριστής θα πρέπει να αναπτύξει, στο πλαίσιο του παρόντος ΔΠΑ, μια σειρά σεναρίων που θα οδηγούν στο στόχο του 55%.
Αυτά τα σενάρια θα πρέπει να διαμορφωθούν, λαμβάνοντας υπόψη και το νέο χωροταξικό σχεδιασμό των ΑΠΕ, σε στενή συνεργασία του ΑΔΜΗΕ με τη ΡΑΕ και τους φορείς της αγοράς, με μια διαδικασία παρόμοια με αυτή που ακολουθείται από τον ENTSO-E και άλλους Διαχειριστές για την ανάπτυξη των σεναρίων που λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Ανάπτυξης.
Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να υπάρχουν και σενάρια για την περίπτωση μη επίτευξης των στόχων του ΕΣΕΚ, είτε αυτοί αφορούν σε διείσδυση των ΑΠΕ είτε αυτοί αφορούν σε υλοποίηση επαρκών διασυνδέσεων, προκειμένου να διασφαλίζεται πάντα η ασφάλεια του εφοδιασμού της χώρας μας.
3. Ο ΑΔΜΗΕ, σε συνεργασία και με τον ΔΕΔΔΗΕ, θα πρέπει να συμπεριλάβει στο Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΕΣΜΗΕ ειδικό κεφάλαιο (ή να αποτελεί και ξεχωριστή μελέτη) που θα αποτυπώνει ποσοτικά την κατάσταση του Συστήματος όσον αφορά την ικανότητά του για ενσωμάτωση έργων ΑΠΕ, καθώς και τα απαραίτητα έργα χωρικής και ψηφιακής αναβάθμισης ώστε να επιτευχθούν, τουλάχιστον, οι στόχοι διείσδυσης των ΑΠΕ στην κάλυψη της ζήτησης ηλεκτρισμού που θέτει το ΕΣΕΚ για το 2030.
4. Ο ΕΣΑΗ συστηματικά και με επιμονή προτείνει στη δημόσια συζήτηση, όλα αυτά τα χρόνια, τη διασύνδεση όλων των νησιών -πλην των πολύ μικρών- του Αιγαίου με το Διασυνδεδεμένο Σύστημα. Το υπό διαβούλευση ΔΠΑ προβλέπει ότι η διασύνδεση των Δωδεκανήσων και των νησιών του Βορείου Αιγαίου θα ολοκληρωθούν την περίοδο 2028-2029. Ο ΕΣΑΗ πιστεύει ότι είναι εφικτή η διασύνδεση της Δωδεκανήσου και των νησιών του Βορείου Αιγαίου με το ηπειρωτικό Σύστημα μέχρι το 2026. **Ιδίως μάλιστα εάν λάβουμε υπόψη ότι πρωτόγνωροι πόροι είναι διαθέσιμοι για αυτές τις διασυνδέσεις. Συγκεκριμένα, υπάρχουν εδώ και τρία χρόνια διαθέσιμα για την Ελλάδα 25 εκ. δικαιώματα εκπομπής ΕUA του ευρωπαϊκού αποθέματος με σκοπό τα έσοδα από τη δημοπράτησή τους να διατεθούν για τη διασύνδεση των νησιών. Η σημερινή αξία αυτών των δικαιωμάτων είναι πάνω από 900 εκ. €.**
5. Όσον αφορά τα έργα αποθήκευσης, αυτά θα πρέπει πρωτίστως να ανήκουν στους Συμμετέχοντες στην Αγορά καθώς η αποθήκευση ενέργειας και τα προϊόντα που αυτή μπορεί να προσφέρει (ενέργεια, επάρκεια ισχύος, εφεδρείες, κλπ.) αποτελούν κατεξοχήν μέρος της αγοράς ηλεκτρισμού. Ο Διαχειριστής του Συστήματος μπορεί προφανώς να κάνει χρήση αυτών των προϊόντων, πάντα με όρους αγοράς. Η επί της αρχής μη εμπλοκή των

Διαχειριστών Συστημάτων με τα συστήματα αποθήκευσης γίνεται άλλωστε ξεκάθαρη και στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2019/944 (βλ. σημείο 62 του προοιμίου & Άρθρο 54). Αυτό που θα πρέπει, κατά τη γνώμη μας, να γίνει είναι να αποτυπώσει ο Διαχειριστής στο ΔΠΑ ενδεχόμενες μελλοντικές ανάγκες (σε ποιες περιοχές, για ποια προϊόντα, κλπ.) για την εξυπηρέτηση των οποίων κρίνεται σκόπιμη η σύνδεση έργων αποθήκευσης και από εκεί και πέρα την υλοποίηση και λειτουργία έργων αποθήκευσης να αναλάβουν οι Συμμετέχοντες στην αγορά.

6. Θεωρούμε θετικό ότι υπάρχει ξεχωριστή -έστω και περιορισμένης έκτασης- ενότητα για την Αγορά Εξισορρόπησης. Η ενότητα αυτή θα πρέπει επιπλέον να περιλαμβάνει και τον σχεδιασμό για την ενσωμάτωση της ελληνικής Αγοράς Εξισορρόπησης στην ευρύτερη Ευρωπαϊκή αγορά, ιδίως στις πλατφόρμες συνεργασίας MARI (χειροκίνητη εφεδρεία αποκατάστασης συχνότητας) και PICASSO (αυτόματη εφεδρεία αποκατάστασης συχνότητας). Επίσης θα ήταν προτιμότερο αντί της παράθεσης γενικών πληροφοριών για τις ευρωπαϊκές πλατφόρμες MARI και PICASSO, το ΔΠΑ να δίνει πληροφορίες για τις έως τώρα δράσεις στην κατεύθυνση υλοποίησης αυτών των εργαλείων αγοράς, τι προβλήματα έχουν, ενδεχομένως, προκύψει και ποια είναι τα επόμενα βήματα.
7. Θεωρούμε χρήσιμο το τελικό ΔΠΑ να περιλαμβάνει έναν συγκεντρωτικό πίνακα όλων των διασυνοριακών ή εντός των συνόρων έργων PCI (Project of Common Interest) που αφορούν την Ελλάδα. Σε αυτό τον πίνακα θα αποτυπώνεται η αδειοδοτική κατάσταση και η φάση υλοποίησης στην οποία βρίσκεται κάθε έργο. Ο πίνακας θα μπορεί επίσης να περιλαμβάνει προτάσεις -για θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του ΑΔΜΗΕ- για το πώς μπορεί να επιταχυνθεί η υλοποίηση κάθε έργου (αυτός άλλωστε είναι κι ένας βασικός στόχος για την ένταξη ενός έργου στη λίστα PCI της ΕΕ).

Με εκτίμηση

Γιώργος Στάμτσος

Γενικός Διευθυντής